

ANNA MARIA SCHUURMAN.

Anna Maria Schuurman, éene der beroemdste vrouwen van Nederland, werd te Keulen geboren den 5 November 1607 (*), uit eene edele familie zoo wel van vaders als moeders zijde.

Al zeer vroeg gaf zij blijken van eene ongemeen vluggen geest; op haar derde jaar las zij zeer verstaanbaar, zonder eenig bepaald onderrigt daarin genoten te hebben; op haar zesde jaar vervaardigde zij met de schaar fraaije knipsels, terwijl zij met het pennemes toen reeds afbeeldingen in hout sneed. Hoe meer zij in jaren vorderde, hoe meer haar aanleg voor de beoefening der fraaije kunsten en wetenschappen zich ontwikkelde; de behandeling van het penseel inzonderheid, deed haar al vroeg de schoonste bloemen, gedierten enz. naar de natuur afmalen, welke kunst zij voor éene ontspanning hield wanneer haar geest door de beoefening van vreemde talen en wetenschappen vermoeid was. Op haar zevende jaar leerde zij het borduren binnen 3 uren tijds, terwijl zij te gelijker tijd met de zang en toonkunst eenen aanvang maakte, en voornamelijk op de luit, als haar geliefkoosd instrument, uitmuntte. Op haar elfde jaar vinden wij aangeteekend, dat zij hare broeders, indien dezelve in hunne latijnsche lessen haperden, het antwoord reeds influisterde, niettegenstaande zij deze taal van

(*) Houbraken, in zijn *leven der Schilders* zegt, dat dit te Utrecht plaats had.

het hooren lezen harer broeders geleerd had. Reeds vroeg maakte zij zulke vorderingen in de schrijfkunst, dat de voortbrengselen harer pen als zeldzaamheden bewaard werden.

De talen, welke zij sprak, verstond en schreef, worden door Jacob Cats aldus opgegeven.

De Nederduitsche, Hoogduitsche, Fransche en Latijnsche talen; in deze sprak, schreef en dichtte zij. De Grieksche en Hebreuwsche werd door haar gelezen, als ook geschreven. De Italiaansche, Engelsche, Rabbijnsche, Chaldeeusche, Sjrische en Arabische talen konde zij lezen en verstaan, welke laatste haar zeer behulpzaam, in het beoefenen der H. Schrift waren; zij bragt het vervolgens zoo ver, dat zij het Samaritaansch, Aethiopisch en ook het Persisch las. Zij was in de historien, dicht- en redekunst, benevens de vrije kunsten, wijsbegeerte en andere wetenschappen zoo ervaren, dat zij over de moeilijkste vraagstukken grondig redetwistte. Ook de beeldhouwkunde was haar niet vreemd; zij sneed met een eenvoudig mes de zeer gelijkende portretten in palmhout, van hare moeder, broeder en zich zelve, welk tweede men wil, dat de schilder Hondhorst, *f* 1000 waardig schatte; ook sneed zij met de punt van eenen diamant zeer kunstig op glas, en muntte in het boetseren in was, niet minder dan in andere wetenschappen uit, daar zij voor eenen spiegel haar eigen borstbeeld boetseerde, waaraan niets dan het leven scheen te ontbreken, welk afbeeldsel zij met paarlen, mede van was vervaardigd, versierde, die de natuur zoo juist evenaarden, dat men zich van de nabootsing niet, dan door het prikken in dezelve met een scherp werktuig, kon over-

tuigen. Zij behandelde mede de graveerstift, in welke kunst zij het zoo ver bragt, dat zij haar eigen afbeeldsel graveerde; ook schilderde zij zeer fraai in miniatuur, en vervaardigde zijdenbloemen naar het leven.

Zij was slechts een kind toen hare ouders zich te Utrecht met ter woon vestigden, die spoedig van daar naar Franeker togen, alwaar haar broeder zoude studeren; haar vader in het jaar 1623 in die stad overleden zijnde, keerde hare moeder naar Utrecht terug, alwaar zij hare studiën voortzette. De Raad Pensionaris Jacob Cats vroeg haar ten huwelijk, welke onderhandelingen, niettegenstaande dezelve al verschenen gevorderd te zijn, werden afgebroken; zij had toen nog geen veertien jaren bereikt; deze volksdichter heeft echter in zijn volgend leven veel achting voor haar behouden, daar hij haar de vruchten van zijnen geest, van tijd tot tijd toezond, vergezeld door brieven in dichtmaat, die door haar op dezelfde wijze werden beantwoord.

Bij hare groote geleerdheid, paarde zij eene voorbeeldige zedigheid, en men zoude weinig van hare talenten zijn te weten gekomen, hadden niet de beroemde mannen dier tijd, Rivetus Vossius, Spanheim, Salmasius, Beverwijck, Huigens en anderen haar door hunneschriften aan de wereld bekend gemaakt; hetwelk aanleiding gaf, dat haar lof alom werd verbreid, en eene menigte andere geleerden, als Balzak, Gassendi, Mercennus, Bochart, Conrardenz., het zich eene eer rekenden, briefwisseling met haar te houden, hetwelk haren naam zoo algemeen bekend maakte, dat vele hooge staatspersonen haar kwamen bezoeken, onder welke de Princes Maria

Gonzaga; de Hertogin de Longeville en de Princes Elizabeth van Bohemen, terwijl zij van den Kardinaal de Richelieu de uitstekendste blijken zijner hoogachting ontving: de vermaarde Koningin Christina van Zweden, haar een bezoek gevende, ontwierp zij onder het gesprek, het afbeeldsel van deze vorstin met zoo veel naauwkeurigheid, dat de Koningin van verwondering was opgetogen.

Drie jaren na het verscheiden harer moeder, hetwelk in 1650 voorviel, begaf zij zich naar Keulen, van waar zij, na een tweejarig verblijf, naar Utrecht terug keerde.

De afzetting van twee hervormde leeraars die zij gaarne hoorde, was oorzaak dat zij de openbare godsdienstoefening niet meer bijwoonde, en daar men verspreidde dat zij tot de roomsche godsdienst was overgegaan, verkoos zij het stille buitenleven. Tot dweepzieke gevoelens overhellende, werd zij door haren broeder, die Jan Labadie op zijne reis in Zwitserland te Geneve had leeren kennen, dermate opgewonden, dat zij bij de beroeping van denzelfden te Middelburg kennis met hem maakte, en niettegenstaande zijne afzetting hem aankleefde, zich tot hem te Amsterdam begaf en hem zelf naar Herfort in Westphalen, en later naar Altona volgde. Na zijnen dood vestigde zij hare woonplaats met eenige Labadisten te Wiewert, een dorp bij Leenwarden gelegen, alwaar zij in het jaar 1678 overleed (*), den ouderdom van 72 jaren bereikt hebbende.

De werken die in druk van haar verschenen, zijn:

Een gedicht op de stichting der Hoogeschool te Utrecht in 1633.

(*) Houbraken zegt dat zij te Altona overleden is.

Een antwoord op het vraagpunt *de Termino Vitae*, door Beverwijk uitgegeven.

Eene Latijnsche Redevoering, of het Vrouwelijk geslacht ook mag studeren.

Opuscula, uitgegeven door F. Spanheim in 1648.

Traktaat over de verkiezing van het beste deel, in 2 stukken, 1673 en 1685.

HERINNERINGEN DER MAAND.

1 December 1700 werd door de Ed. Mog. Heeren Staten 'slands van Utrecht, de nieuwe of gregoriaansche stijl in die Provincie aangenomen, blijkens navolgende placaat:

„ De Staten van den Lande van Utrecht, in ernstige deliberatie ende overweginge geleyt hebbende, het versoeck by de Hoog. Mog. Heeren Staten Generaal der vereenigde Nederlanden aan ons gedaan, ten eynde wy, op het voorbeeld van andere Potentaten, Staten, en Fursten, in dese Provincie wilden introduceren ende invoeren, in plaatse van den Ouden, den Nieuwen stijl; doen te weten, dat wij (om voortekomen alle inconvenienten ende abusen, die door verschil in de tydrekeninge souden kunnen ontstaan,) goedgevonden ende verstaan hebben, ingevolge van andere Potentaten, Staten ende Fursten, mede in deze Provincie, in plaatse van den Juliaanschen, ofte soo genaemden Ouden Styl, te introduceren ende in te voeren, soo als in deselve op den 1 December 1700. aankomende, na den tot noch toe geobserveerden Ouden Styl, sal worden geintroduceert ende ingevoert den soo ge-